

Ár 2017 föstudaginn 7. apríl, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hrannar Már Gunnarsson, Unnur Erla Jónsdóttir og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 66/2016:**

**M1 og
M2
gegn
F**

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M1 og M2, hér eftir nefndar sóknaraðilar, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 1. desember 2016, með kvörtun sóknaraðila, dags. 27. nóvember 2016. Með tölvupósti nefndarinnar 1. desember 2016, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 9. janúar 2017. Var bréfið sent sóknaraðila, með tölvupósti nefndarinnar 16. janúar 2017, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust með bréfi dags. 2. mars 2017.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 7. apríl 2017.

II.

Málsatvik.

Þann 4. apríl 2008 gengust sóknaraðilar í sjálfskuldarábyrgð á skuldabréfi nr. X (upphaflega nr. Y og síðar nr. Z), útgefnu af A til forvera varnaraðila, upphaflega að fjárhæð 1.500.000 kr. Þann 8. maí 2008, 24. september 2008, 11. nóvember 2009, 7. október 2010 og 1. janúar 2012 rituðu sóknaraðilar undir breytingar á greiðsluskilmálum skuldabréfsins. Þann 9. júlí 2012 gerðu útgefandi skuldabréfsins og varnaraðili með sér samning um sértæka skuldaaðlögun á grundvelli samkomulags um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun einstaklinga. Gerði samningurinn m.a ráð fyrir því að umrætt skuldabréf yrði fryst á samningstímanum með vísan til 14. gr. samkomulagsins. Sóknaraðilum bárust engar tilkynningar frá varnaraðila um samninginn og bréf bankans í kjölfar hans gáfu til kynna að vanskil á skuldabréfinu væru 0 kr.

Í kjölfar vanefnda á samningnum og áskorana frá varnaraðila til útgefanda skuldabréfsins um að koma samningnum í skil var samningurinn felldur niður 8. desember 2015 með vísan til 20. gr. samkomulagsins. Fór skuldabréfið í kjölfarið í lögfræðinnheimtu en það hafði þá verið í vanskilum frá 5. febrúar 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðilar krefjast lausnar undan skyldu sem ábyrgðarmenn vegna skuldabréfs nr. X.

Sóknaraðilar benda á að þær hafi ekki haft upplýsingar um að lánið hafi verið í vanskilum frá árinu 2012 fyrr en árið 2016. Þvert á móti hafi þær um hver áramót fengið send skilaboð um að lánið væri í skilum. Auk þess hafi þær ekki haft vitneskju um að skuldari væri í sértækri skuldaaðlögun hjá varnaraðila. Nú hafi þeim hinsvegar borist rukkun um dráttarvexti frá árinu 2012 til dagsins í dag.

Að sögn sóknaraðila hafi skuldabréfið upphaflega verið samþykkt á grundvelli greiðslugetu ábyrgðarmanna en ekki skuldara, en samþykki ábyrgðarmanna vanti á greiðslumatið. Upphæðin á láninu hafi auk þess hækkað úr 1.500.000 kr. í 3.285.000 kr. skv. greiðslumati án vitneskju ábyrgðarmanna. Engar skýringar hafi fengist þrátt fyrir ítrekaðar beiðnir þar um frá sóknaraðilum. Þá hafi ekki fengist afrit af þeirri skuldbreytingu frá varnaraðila.

Með tilliti til samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 með síðari breytingu hafi varnaraðili ekki unnið skv. 3. og 4. gr. samkomulagsins. Í lögum nr. 32/2009 með síðari breytingum komi fram að lánveitandi skuli senda ábyrgðarmanni tilkynningu skriflega svo fljótt sem kostur sé um vanefndir lántaka, en svo hafi ekki verið gert í þessu tilviki. Einnig komi fram í lögnum að ábyrgðarmaður skuli vera skaðlaus af vanrækslu lánveitanda á tilkynningaskyldu skv. 1. mgr. og ef vanræksla sé veruleg skuli ábyrgð falla niður. Þar að auki þurfi fjármálafyrirtæki að framfylgja vönduðum viðskiptaháttum í hvívetna, virða jafnræði í framkvæmd og heiðarlega upplýsingagjöf til allra viðskiptamanna sinna sem varnaraðili hafi ekki gert í þessu tilviki.

Sóknaraðilar telja að varnaraðili hafi ekki fylgt reglum um samkomulag varðandi notkun sjálfskuldaábyrgða frá 1. nóvember 2011, sbr. 3. gr. og 4. gr. samkomulagsins með síðari breytingum; bæði hvað varði greiðslumat, skilmálabreytingu og einnig vegna þess að lánsupphæðin hafi öll verið notuð til greiðslu á skuldum aðalskuldara án vitneskju ábyrgðaraðila.

Sóknaraðilar telja einnig að varnaraðili hafi vanrækt skyldu sína skv. 7. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn, þar sem sóknaraðilar hafi verið látnir halda að skuldabréfið væri í skilum frá árinu 2012 til 2016, þ.e.a.s. frá síðustu skilmálabreytingu sem þeir hafi skrifað undir. Sóknaraðilar hafi að sjálfsögðu ekki séð neina ástæðu til að vantreysta varnaraðila.

Eftir að sóknaraðilar hafi fengið send innheimtubréf árið 2016 hafi þeir strax beðið um afrit af skuldabréfi nr. X og fylgiskjöllum þess, þ.e. bæði frá innheimtuaðila varnaraðila og varnaraðila, sem þær hafi fengið. Með afriti af láninu og fylgiskjöllum hafi í bæði skiptin fylgt óundirritað greiðslumat að fjárhæð 3.825.000 kr. og að sjálfsögðu hafi sóknaraðilar talið að greiðslumat þetta fylgdi þeirri ábyrgð enda hafi það verið sent í tvígang sem fylgiskjal með skuldabréfi nr. X. Sama hvað sóknaraðilar hafi reynt, hafi engar skýringar fengist varðandi hvort það væri hluti af skuldabréfi nr. X eða ekki. Nú fyrst í svari varnaraðila frá 9. janúar sl. komi fram að fylgiskjal sem sent hafi verið með afritum af láni nr. X tilheyri allt öðru láni. Þetta hafi komið sóknaraðilum algjörlega í opna skjöldu.

Sóknaraðilar benda á að varnaraðili hafi ekki aðeins með ofangreindu svari gert ábyrgðarmönnum erfitt fyrir heldur hafi bankinn sent upplýsingar af öðru skuldabréfi sem hafi verið útgefið af bankanum, sem varði allt annað lán en sóknaraðilar séu í ábyrgð fyrir. Sóknaraðilar telja að varnaraðili hafi ekki bara brotið siðareglur bankans

heldur einnig brotið lög um persónuvernd nr. 77/2000, lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og lög um einkamál nr. 91/1991.

Sóknaraðilar taka fram að ástæða fyrir skilmálabreytingum skuldabréfsins sé fyrst og fremst vegna þess hversu vel hafi verið fylgst með skuldabréfinu. Alltaf hafi verið haft samband við útibú bankans og/eða lögfræðinnheimtu varnaraðila, ef vanskil hafi komið upp á skuldabréfinu, sem yfirleitt hafi verið mjög lítil eins og sjá megi á skilmálabreytingunum. Varnaraðili hafi í öll skiptin ráðlagt sóknaraðilum að skrifa undir skilmálabreytingar á skuldabréfinu. Öll fjármálaráðgjöf hafi fyrst og fremst komið frá varnaraðila.

Sóknaraðilar ítreka að síðasta skilmálabreyting hafi verið gerð 1. janúar 2012 og fram til ársins 2016 hafi annar ábyrgðaraðili fengið bréf frá bankanum um ábyrgðir sínar, áramótin 2013, 2014 og 2015. Þ.a.l. hafi varnaraðilar ekki haft neina ástæðu til að rengja varnaraðila á nokkurn hátt. Enda hafi þær talið varnaraðila virta fjármálastofnun. Þá hafi aðeins annar sóknaraðila, sem sé fædd 1929, fengið bréf í janúar 2016 um að skuldabréfið hefði verið í vanskilum frá árinu 2012 en eins og fram hafi komið hafi hún árið 2013, 2014, 2015 fengið upplýsingar um að vanskil væru engin á skuldabréfinu. Þrátt fyrir ofangreint hafi hinn ábyrgðaraðilinn ekki fengið neinar upplýsingar og hafði því enga ástæðu til að ætla að skuldabréfið væri í vanskilum frá árinu 2012.

Sóknaraðilar benda einnig á að þær hafi ekki haft nokkra hugmynd um að skuldabréf nr. 0102-36-10745 hefði verið í frystingu hjá varnaraðila frá árinu 2012 þar sem skuldari hefði verið í Sértekri skuldaaðlögun hjá bankanum. Aldrei hafi verið borið undir ábyrgðarmenn hvort þær væru samþykkar því að lán þeirra væru fryst.

Sóknaraðilar telja niðurlægjandi á allan hátt og gjörsamlega til skammar að varnaraðili skuli vísa sér til stuðnings í dóma Hæstaréttar nr. 575/2012, 346/2015 og 471/2016, sem séu allt annars eðlis en varði mál ábyrgðaraðila vegna ofangreinds láns.

Sóknaraðilar geti því ekki séð hvernig varnaraðila sjái sér fært að mótmæla vanrækslu sinni um tilkynningarskyldu skv. a lið 1. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009. Vanræksla og dómgreindarleysi af hálfu varnaraðila sé búið að reyna mikið á sóknaraðila frá árinu 2016.

Sóknaraðilar ítreka að strax og fyrsta innheimtubréfið hafi komið frá varnaraðila hafi þær haft samband við innheimtuaðila og varnaraðila. Einnig hafi mikið verið gert af hálfu sóknaraðila við að reyna að semja og þá sérstaklega til að fá upplýsingar um skuldabréfið og fylgiskjöl þess en án árangurs.

Sóknaraðilar taka fram að það sé rangt að þær hafi ekki orðið fyrir neinu tjóni vegna málsins. Mikil vinna hafi farið í málið sl. ár þar sem reynt hafi verið að fá upplýsingar um skuldabréfið og leita málamiðlana án árangurs/skilnings. Báðir sóknaraðilar hafi verið settir á vanskilaskrá hjá Credit Info, og séu þar enn, þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir til að semja við innheimtuaðila. Það hafi m.a. valdið því að sóknaraðilar hafi ekki svigrúm í íslenskum fjármálaheimi, þar sem allstaðar sé lokað á þær vegna t.d. fyrirgreiðslu og annars sem sé viðskiptalegs eðlis. Einnig séu sóknaraðilar óöruggar um hvort þær missi eigur sínar vegna þessa sem um leið hafi haft mjög slæm tilfinningaleg áhrif.

Sóknaraðilar fara því enn og aftur fram á að ábyrgð þeirra á skuldabréfi nr. X verði felld niður.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili bendir á að í máli því sem hér sé til umfjöllunar liggi fyrir að í tengslum við útgáfu skuldabréfs nr. X hafi verið framkvæmt greiðslumat á skuldara í

samræmi við 3. gr. samkomulagsins um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Greiðslumatið hafi verið neikvætt og athygli sóknaraðila sérstaklega vakin á því í skjali merkt „*Niðurstöður greiðslumats*“, þar sem sóknaraðilar hafi staðfest með undirritun sinni að þrátt fyrir að greiðslumatið gæfi til kynna að greiðandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar þá hafi þær óskað eftir að lánið yrði veitt og lýst því yfir að þær vildu engu að síður gangast í ábyrgðina. Sé því ljóst að skilyrði síðari málsl. 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga hafi verið fullnægt við útgáfu skuldabréfsins. Samkvæmt skjalinu hafi sóknaraðilar jafnframt ritað undir svohljóðandi yfirlýsingu: „*Greiðandi og ábyrgðarmenn hafa fengið afhent, kynnt sér og skilið þetta mat á greiðslugetu greiðanda og samþykkt það sem fullnægjandi fyrir sig. Þeir hafa einnig kynnt sér efni upplýsingabæklinga F um persónuábyrgðir og veðtryggingar þriðja aðila.*“ Samkvæmt umræddu skuldabréfi hafi sóknaraðilar ennfremur staðfest með undirritun sinni að hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um persónuábyrgðir og veðtryggingu þriðja aðila, sbr. 4. gr. samkomulagsins. Enn fremur liggi fyrir að lántaki hafi staðfest með undirritun sinni á skjal merkt: „*Forsendur greiðslumats*“ að þær upplýsingar sem þar kæmu fram væru réttar og hafi heimilað að þær yrðu veittar sóknaraðilum, sbr. 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins.

Með vísan til þess sem framan er rakið telur varnaraðili að hann hafi í öllum atriðum farið að ákvæðum samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001 við framangreinda lánveitingu. Þá mótmælir varnaraðili þeirri fullyrðingu sóknaraðila að samþykki ábyrgðarmanna vanti á greiðslumatið. Varnaraðili bendir á að sóknaraðilar hafi ekki lagt fram nein gögn um fjárhagsaðstæður skuldarans sem bendi til þess að greiðslumatið hafi verið rangt unnið eða rangt reiknað eða gert sennilegt að að skuldari hefði ekki átt að standast greiðslumatið samkvæmt þeim viðmiðunum sem lagðar séu til grundvallar í samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Varnaraðili telur jafnframt að sóknaraðilar hafi ekki sýnt fram á að það sé ósanngjarnt eða andstætt góðri viðskiptavenju að sóknaraðili sé bundinn við samþykki sitt fyrir veðsetningunni. Varnaraðili telur því að sóknaraðilar hafi ekki sýnt fram á að skilyrði 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa séu uppfyllt til að unnt sé að fallast á kröfu þeirra.

Framangreindu til viðbótar telur varnaraðili kröfur sóknaraðila um ógildingu umræddra sjálfskuldaábyrgða fallnar niður vegna tómlætis af þeirra hálfu. Sóknaraðilar hafi undirritað umrætt skuldabréf sem sjálfskuldarábyrgðaraðilar 4. apríl 2008 og hafi fyrst verið gerðar athugasemdir við ábyrgðirnar í nóvember sl. eða átta og hálfu ári eftir að sóknaraðilar hafi gengist í umræddar ábyrgðir. Þá hafi sóknaraðilar ritað undir skilmálabreytingar á umræddu skuldabréfi 8. maí 2008, 24. september 2008, 11. nóvember 2009, 7. október 2010 og 1. janúar 2012 án þess að gera athugasemdir við ábyrgðir sínar, meintan skort á kynningu greiðslumats eða öðru sem þær töldu að gæti leitt til þess að ábyrgðir þeirra væri fallnar niður. Eins hafi sóknaraðilar móttengið tíu bréf frá varnaraðila á árunum 2008-2012 um vanskil skuldabréfsins auk sjö bréfa á árunum 2010-2016 með yfirlitum yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra þar sem umræddar sjálfskuldaábyrgðir hafi verið tilteknar. Engar athugasemdir hafi verið gerðar af hálfu sóknaraðila í kjölfarið um gildi ábyrgðanna. Varnaraðili vísar framangreindur til stuðnings til dóma Hæstaréttar nr. 575/2012, 346/2015 og 471/2016.

Hvað varði fullyrðingu sóknaraðila þess efnis að samkvæmt greiðslumati, dags. í september 2010, hafi upphæð lánsins hækkað verulega, eða úr 1.500.000 kr. í 3.285.000 kr., án vitneskju sóknaraðila, bendir varnaraðili á að um misskilning hjá sóknaraðilum sé að ræða. Umrætt greiðslumat hafi verið framkvæmt á A í tengslum við yfirtöku hennar á skyldum útgefanda samkvæmt annarsvegar skuldabréfi nr. Y og hinsvegar skuldabréfi nr. Z, sbr. skuldskeytingar, dags. 1. október 2010, en skuldabréfin hafi

upphaflega verið útgefin af dóttur A, til bankans á árinu 2005. Eftirstöðvar skuldabréfs nr. Y hafi þann 1. október 2010 numið 849.173 krónum líkt og komi fram í skuldskeytingunni og eftirstöðvar skuldabréfs nr. Z hafi þann 1. október 2010 numið 2.406.562 kr. líkt og komi fram skuldskeytingunni, eða samtals 3.255.735 kr. Greiðslumatið sem unnið hafi verið í tengslum við skuldskeytingarnar hafi tekið til beggja lánanna og gert ráð fyrir að fjárhæð lánsins væri 3.255.735 kr., sbr. skjal merkt: „Niðurstöður greiðslumats“. Þá staðfesti skjal merkt: „Forsendur greiðslumats“ að ekki hafi verið um að ræða greiðslumat í tengslum við skilmálabreytingu á skuldabréfi nr. 0130-74-302579, eins og sóknaraðilar vilji meina enda hafi skuldabréfið verið tiltekið undir liðnum „Allar skuldir lántaka og maka“ en ekki undir liðnum „Lánslýsing“.

Loks mótmælir varnaraðili því að meint vanræksla hans á tilkynningarskyldu skv. a-lið 1. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn hafi verið veruleg þannig að ábyrgðir sóknaraðila eigi að falla niður. Líkt og að framan greini hafi sóknaraðilar mótekið fjölda bréfa frá varnaraðila með tilkynningu um vanskil skuldabréfsins. Þann 9. júlí s.á. hafi útgefandi skuldabréfsins og varnaraðili gert með sér samning um sértæka skuldaaðlögun. Hafi samningurinn m.a. gert ráð fyrir að umrætt skuldabréf yrði fryst á samningstímanum með vísan til 14. gr. samkomulagsins. Í kjölfar vanefnda á samningum og áskorana um að koma samningnum í skil hafi samningurinn verið felldur niður 8. desember 2015 með vísan til 20. gr. samkomulags um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun einstaklinga. Hafi skuldabréfið í kjölfarið farið í lögfræðiiinnheimtu en það hafi þá verið í vanskilum frá 5. febrúar 2012. Þannig hafi vanskil skuldabréfsins strax verið tilgreind á yfirliti yfir ábyrgðir á skuldum annarra, dags. 8. janúar 2016, sem hafi borist sóknaraðilum. Sóknaraðilar hafi jafnframt móttekið greiðsluáskoranir frá bankanum, dags. 13. júlí 2016 auk þess sem bankinn hafi beðist aðfarar hjá sóknaraðila, M2, í október sl. Enda þótt sóknaraðilar hafi fengið hafi fengið tilkynningar um hver áramót á gildistíma samnings um sértæka skuldaaðlögun þar sem vanskil skuldabréfsins hafi verið skilgreind 0 kr. hafi einungis verið um að ræða skilyrta frýstingu skuldabréfsins á tímabilinu. Hafi sóknaraðilar jafnframt verið upplýstir um stöðu og vanskil skuldabréfsins innan mánaðar frá því að samningurinn um sértæka skuldaaðlögunina hafi verið felldur niður.

Varnaraðili byggir á því að fyrir gildistöku laga nr. 32/2009 hafi bankinn átt lögsmæta kröfu á hendur sóknaraðilum samkvæmt skuldabréfinu og að þau kröfuréttindi verði ekki skert með afturvirkri og íþyngjandi löggjöf. 2. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009 verði því ekki breytt með afturvirkum hætti um kröfuréttindi bankans, sbr. 72. gr. stjórnarskrárinnar. Sóknaraðilar hafi auk þess ekki sýnt fram á að þær hafi orðið fyrir tjóni vegna meintrar vanrækslu á tilkynningarskyldu skv. 1. mgr. 7. gr. laganna, sbr. fyrri máls. 2. mgr. sömu greinar, né að vanrækslan hafi verið veruleg. Loks byggir varnaraðili á því að sóknaraðilum hafi verið tilkynnt um vanefndir lántaka mánaðarlega frá 5. febrúar 2012, áður en skuldabréfið hafi verið gjaldfellt á grundvelli heimildar í skuldabréfinu. Með stoð í 4. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009 hefðu sóknaraðilar getað boðið fram greiðslu á þeim afborgunum sem hafi verið í gjalddaga fallnar samkvæmt skuldabréfinu. Telur varnaraðili sóknaraðila því hafa firrt sig rétti til að bera umrætt ákvæði 4. mgr. 7. gr. laganna fyrir sig í málinu, sbr. dóm Hæstaréttar nr. 196/2015 og 229/2015.

Með vísan til alls framangreinds telur varnaraðili hvorki uppfyllt skilyrði til þess að ógilda ábyrgðarskuldbindingar sóknaraðila á grundvelli 36. gr. nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga, né fella niður á grundvelli 2. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðaraðila. Beri því að hafna kröfum sóknaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að ógildingu sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila á skuldabréfi X, útgefnu af A til forvera varnaraðila.

Sóknaraðilar byggja kröfu sína í fyrsta lagi á því að samþykki ábyrgðarmanna vanti á greiðslumatið og að varnaraðili hafi því ekki fylgt reglum samkomulaga um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá árinu 2001 og því beri að ógilda ábyrgðir sóknaraðila á skuldbindingum skuldara.

Í málinu liggur fyrir skjal sem beri heitið „*Niðurstöður greiðslumats*“ sem undirritað er af sóknaraðilum og verður því að teljast ljóst að framkvæmt var greiðslumat á skuldara í samræmi við 3. gr. samkomulagsins um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Greiðslumatið hafi verið neikvætt og athygli sóknaraðila sérstaklega vakin á því í skjali merkt „*Niðurstöður greiðslumats*“, þar sem sóknaraðilar hafi staðfest með undirritun sinni að þrátt fyrir að greiðslumatið gæfi til kynna að greiðandi gæti ekki efnt skuldbindingar sínar þá hafi þær óskað eftir að lánið yrði veitt og lýst því yfir að þær vildu engu að síður gangast í ábyrgðina. Samkvæmt umræddu skuldabréfi hafi sóknaraðilar ennfremur staðfest með undirritun sinni að hafa kynnt sér upplýsingabækling bankans um persónuábyrgðir og veðtryggingu þriðja aðila, sbr. 4. gr. samkomulagsins. Verður því litið svo á að varnaraðili hafi uppfyllt skilyrði samkomulagsins við lánveitinguna.

Í öðru lagi byggja sóknaraðilar kröfu sína á því að varnaraðili hafi hver áramót sent þeim tilkynningu um að skuldabréfin væru í skilum þrátt fyrir að innheimtutröfur hljóði upp á dráttarvexti frá árinu 2012. Þá hafi varnaraðili ekki tilkynnt þeim að skuldari hefði undirritað sértækan skuldaaðlögunarsamning við varnaraðila. Í samkomulagi um verklagsreglur um sértæka skuldaaðlögun einstaklinga, sem undirritað var m.a. Samtökum fjármálafyrirtækja, segir í 18. gr. að aðilar samnings þessa skuldbindi sig til að fylgja vönduðum viðskiptaháttum í hvívetna, virða jafnræði í framkvæmd, heiðarlega upplýsingagjöf til allra viðskiptavina sinna. Eins segir í lögum nr. 32/2009 að lánveitandi skuli senda ábyrgðarmanni tilkynningu skriflega svo fljótt sem kostur sé um vanefndir lántaka.

Þrátt fyrir að sóknaraðilar hafi mótttekið tíu bréf frá varnaraðila á árunum 2008-2012 um vanskil skuldabréfsins auk sjö bréfa á árunum 2010-2016 með yfirlitum yfir ábyrgðir sínar á skuldum annarra þar sem umræddar sjálfskuldaábyrgðir hafi verið tilteknar er fátt í þessum bréfum sem gefur sóknaraðilum til kynna að nokkur vanskil hafi verið á greiðslum eftir árið 2012. Eins barst sóknaraðilum engin tilkynning um fyrrgreindan skuldaaðlögunarsamning.

Það athugast að umræddur samningur hefur ekki verið lagður fram í málinu. Allt að einu virðist óumdeilt að hann var gerður á grundvelli samkomulags frá október 2009 um sértæka skuldaaðlögun einstaklinga, en ekki því úrræði sem lögfest var með lögum 101/2010 um greiðsluaðlögun einstaklinga og koma ákvæði þeirra laga t.d. um tilkynningar til ábyrgðarmanna og um bann við því að skuld sé innheimt hjá ábyrgðarmanni á meðan leitað er greiðsluaðlögunar ekki til skoðunar.

Samningurinn fól í sér ákveðið tímabundið samkomulag um skuldina og var varnaraðila út af fyrir sig rétt að líta ekki svo á að hún væri í vanskilum. Verður að hafna því að ábyrgðin hafi í heild sinni fallið niður vegna verulegra vanefnda varnaraðila á að upplýsa ábyrgðarmenn, sbr. 2. mgr. 7. gr. laga nr. 32/2009 um ábyrgðarmenn.

Hins vegar verður að telja útilokað fyrir varnaraðila að beita því vanefndaúrræði gagnvart sóknaraðilum, sem felst í innheimtu dráttarvaxta, vegna tímabils þegar varnaraðili hafði sjálfur samið við aðalskuldarann um að fresta greiðslum af láninu og

látið undir höfuð leggjast að kynna sóknaraðilum þann samning. Verður fallist á kröfu sóknaraðila með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936, að því marki að ábyrgð þeirra á dráttarvöxtum frá 9. júlí 2012 til 8. janúar 2016 verður felld niður.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M1 og M2, um ógildingu sjálfskuldarábyrgðar þeirra á skuldabréfi nr. X er hafnað.

Ábyrgðin sætir takmörkun þannig að hún nær ekki til dráttarvaxta á tímabilinu 9. júlí 2012 til 8. janúar 2016.

Reykjavík, 7. apríl 2017.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson
Hrannar Már Gunnarsson

Oddur Ólason
Unnur Erla Jónsdóttir